

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 96 din 16.02.2022

Dosar nr: 913/2020 conexas cu dosar 914/2020

Petiția nr: 7153/09.11.2020 conexasă cu petiția nr. 7154/09.11.2020

Petent: Centrul European pentru Drepturile Romilor

Reclamați: Municipiului Cluj-Napoca, reprezentat prin primar
Consiliul Local Cluj-Napoca

Obiect: discriminare indirectă determinată de unul dintre criteriile de eligibilitate stabilit în H.C.L. a Municipiului Cluj-Napoca nr. 434/2015 privind modificarea și completarea Anexelor 1, 2 și 3 la Hotărârea HCL nr. 150/2013 (*privind criteriile de punctare pentru soluționarea cererilor de locuințe sociale și repartizarea acestora în regim de închiriere, începând cu anul 2014, formularele de înscriere pe listele de priorități la locuințe sociale, documentele justificative pentru întocmirea dosarelor, stabilirea datei și locului de depunere a dosarelor, precum și modul de comunicare a acestor informații către solicitanți*, criteriu care exclude de la alocarea locuințelor sociale solicitanții și membrii familiei acestora (soț, soție, copii care locuiesc împreună) care ocupă sau au ocupat în mod abuziv o proprietate deținută de statul român/în administrarea Consiliul Local Cluj-Napoca/Municipiului Cluj-Napoca sau în proprietatea Municipiului Cluj-Napoca, pe raza municipiului Cluj-Napoca

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentului

1. **Centrul European pentru Drepturile Romilor (ERRC AISBL)**, cu sediul în Belgia, Bruxelles, Amnesty International, Avenue de Cortenbergh 71, et. 4 și adresa de e-mail:

Numele și domiciliul reclamaților

2. **Municipiului Cluj-Napoca**, cu sediul în mun. Cluj-Napoca, str. Moșilor nr. 7, jud. Cluj

3. **Consiliul Local Cluj-Napoca**, cu sediul în mun. Cluj-Napoca, str. Moșilor nr. 7, jud.

Cluj

II. Citarea părților

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. În dosarul nr. 914/2020 (petiția nr. 7154/09.11.2020), prin adresa înregistrată sub nr. 153/12.01.2021 au fost citate părțile. Citarea a fost realizată fără acordarea unui termen de audieri, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea

virusului SARS-CoV-2, solicitându-se părților precizarea acordului privind soluționarea speței, fie în lipsă (*cu comunicarea de note scrise / puncte de vedere în scris, în vederea îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 11 alin. 2 și art. 38 din Ordinul nr. 144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor la CNCD*), fie cu acordarea de termen pentru audiere la sediul CNCD. Citația adresată petentului a fost transmisă prin intermediul poștei electronice la adresa de e-mail, la dosar existând la dosar dovada transmiterii, iar citațiile adresate părților reclamate 1 și 2 au fost transmise cu poșta militară.

6. În dosarul nr. 914/2020, prin citația înregistrată sub nr. 172/12.01.2021, raportat la capătul de cerere privind înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii, petentului i s-a pus în vedere faptul că s-a ridicat din oficiu excepția de necompetență a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

7. Procedură legal îndeplinită.

8. În dosarul nr. 914/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 779/01.02.2021 petentul a comunicat acordul său privind soluționarea speței fără acordarea unui termen de audiere.

9. În dosarul nr. 914/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 958/09.02.2021 partea reclamată U.A.T. Cluj Napoca a depus un punct de vedere, prin respectivul punct de vedere fiind exprimat și dezacordul pentru soluționarea speței fără acordarea unui termen de audiere.

10. În dosarul nr. 914/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 1330/18.02.2021 petentul a depus statutul organizației ERRC AISBL.

11. În dosarul nr. 914/2020 s-a dispus recitarea părților.

12. Prin adresa înregistrată sub nr. 4743/22.06.2021 au fost citate părțile pentru termenul de audiere din data de 29.06.2021, ora 10⁰⁰, ședința de audiere desfășurându-se online pe aplicația Zoom. Citația petentului a fost transmisă prin intermediul poștei electronice la adresa de e-mail la dosar existând la dosar dovada transmiterii, iar citațiile adresate părților reclamate 1 și 2 au fost transmise cu poșta militară.

13. Procedură legal îndeplinită.

14. La termenul de audieri părțile au fost prezente.

15. În dosarul nr. 914/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 4821/25.06.2021 petentul a depus împuternicirea Asociației Juriștilor Romi Romajust în vederea reprezentării sale în fața CNCD.

16. În dosarul nr. 914/2020, partea reclamată a depus un punct de vedere cu privire la solicitările exprimate în cadrul audierilor din data de 29.06.2021.

17. În dosarul nr. 914/2020, nu s-a solicitat părților formularea de concluzii scrise.

18. În cadrul ședinței de deliberări din data de 14.07.2021 s-a dispus conexarea dosarului nr. 913/2020 cu dosarul nr. 914/2021, acestea având același obiect.

19. În dosarul nr. 913/2020 (petiție nr. 7153/09.11.2020), prin adresa înregistrată sub nr. 7153/18.12.2020 a fost citat petentul, iar prin adresa adresa înregistrată sub nr. 8110/18.12.2020 a fost citată partea reclamată. Citarea a fost realizată fără acordarea unui termen de audieri, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, solicitându-se părților precizarea acordului privind soluționarea speței, fie în lipsă, fie cu acordarea de termen pentru audiere la sediul CNCD.

20. Procedură legal îndeplinită.

21. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 259/14.01.2021 partea reclamată U.A.T. Cluj Napoca a depus un punct de vedere, prin respectivul punct de vedere fiind exprimat și dezacordul pentru soluționarea speței fără acordarea unui termen de audiere.

22. În dosarul nr. 913/2020 prin adresa înregistrată sub nr. 620/28.01.2021 s-a comunicat petentului posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate de către părțile reclamate.

23. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 789/02.02.2021 petentul a comunicat acordul pentru soluționarea petiției sale în lipsă, fără acordarea unui termen de audiere.

24. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 990/09.02.2021 petentul a depus note scrise cu privire la apărările părților reclamate.

25. În dosarul nr. 913/2020 prin adresa înregistrată sub nr. 1427/23.02.2021 s-a comunicat părților reclamate posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele susținute de către petent.

26. În dosarul nr. 913/2020 s-a dispus recitarea părților.

27. Prin adresa înregistrată sub nr. 1858/10.03.2021 au fost citate părțile pentru termenul de audiere din data de 16.04.2021, ora 11³⁰, ședința de audiere desfășurându-se la sediul instituției din Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, București. Citația petentei a fost transmisă prin intermediul poștei electronice la adresa de e-mail, la dosar existând la dosar dovada transmiterii, iar citațiile adresate părților reclamate 1 și 2 au fost transmise cu poșta militară.

28. Procedură legal îndeplinită.

29. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 1952/12.03.2021, respectiv nr. 2064/16.03.2021 partea reclamată U.A.T. Cluj-Napoca a depus un punct de vedere (care a fost transmis petentului prin adresa înregistrată sub nr. 2299/24.03.2021).

30. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 2299/24.03.2021 s-a comunicat petentului posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate de către părțile reclamate.

31. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 3063/21.04.2021 petentul a depus împuternicirea Asociației Juriștilor Romi Romajust în vederea reprezentării sale în fața CNCD.

32. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 4110/31.05.2021 părțile reclamate au depus concluzii scrise sub forma unor Note scrise.

33. În dosarul nr. 913/2020, prin adresa înregistrată sub nr. 4381/09.06.2021 petentul a depus concluzii scrise.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

34. Petentul arată că accesul persoanelor de etnie romă la locuințele sociale sunt restricționate prin unul dintre criteriile de eligibilitate stabilite în H.C.L. nr. 434/2015 privind modificarea și completarea Anexelor 1, 2 și 3 la Hotărârea HCL nr. 150/2013, criteriu care exclude solicitanții și membrii familiei acestora (soț, soție, copii care locuiesc împreună) care ocupă sau au ocupat în mod abuziv o proprietate deținută de statul român/în administrarea Consiliul Local Cluj-Napoca/Municipiului Cluj-Napoca sau în proprietatea Municipiului Cluj-Napoca, pe raza municipiului Cluj-Napoca.

35. Petentul susține că, deși aparent neutru, acest criteriu de eligibilitate are un efect disproporționat asupra romilor, fapt ce constituie o discriminare indirectă a populației rome în accesarea unei locuințe sociale. Această cerință privind accesul la locuințele sociale are drept consecință respingerea solicitărilor depuse de familii aparținând minorității rome din Municipiul Cluj-Napoca. Aceste persoane aparțin în mod evident unei categorii marginalizate, locuind în condiții neadecvate și sunt discriminate de autoritățile locale pe motivul că ei sau membrii familiilor lor au ocupat în mod ilegal proprietatea publică, chiar dacă nu dispun de mijloacele economice și financiare pentru a accesa o locuință de pe piață, în multe cazuri fiind efectiv fără adăpost.

36. Petentul susține că două criterii privind locuințele sociale introduse de H.C.L. nr. 434/2015 au fost deja anulate de Curtea de Apel Cluj în noiembrie 2019 (prin Decizia civilă nr. 1517/2019 a Curții de Apel Cluj - Secția Contencios Administrativ): condiția de eligibilitate care excludea persoanele cu venituri din asistență socială de la aplicarea pentru locuințe sociale și criteriul care acorda preferință persoanelor cu studii universitare. Potrivit acestei din urmă măsuri, anulate de instanță, persoanele cu doctorat primeau 45 de puncte, spre deosebire de persoanele cu patru clase de școală primară, care primeau 5 puncte. Anterior, prin Decizia nr. 531/27.09.2017, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a sancționat autoritatea locală clujeană pentru recompensarea solicitanților cu studii universitare cu un punctaj mai mare, pe care a considerat-o discriminatorie.

37. Petentul precizează că legea locuinței nu exclude de la condițiile de eligibilitate persoanele sau familiile care ocupă/au ocupat ilegal proprietatea publică întrucât acest lucru ar contrazice scopul final și spiritul legii, care este acela de a acorda preferință persoanelor a căror situație economică nu le permite să închirieze sau să cumpere o locuință de pe piață (ex persoanele care au cea mai mare nevoie). Astfel, deși, potrivit Legii locuinței, autoritățile locale și municipalitățile pot stabili propriile criterii cu privire la locuințele sociale, totuși acestea nu trebuie să fie în contradicție cu legislația existentă în domeniul locuințelor sociale și nici să încalce legislația națională cu privire la anti-discriminare și nici normele europene și internaționale relevante din domeniul anti-discriminării, pe care România s-a angajat să le respecte.

38. Petentul arată că, deși cerința ca potențialii solicitanți și/sau membrii familiilor acestora să nu fi ocupat în mod ilegal proprietatea publică poate părea justificată de un scop legitim, precum asigurarea ordinii și protejarea proprietății, totuși această condiție afectează în mod disproporționat și negativ persoanele aflate în cele mai dificile condiții economice, în special populația romă, care se confruntă cu problema lipsei de adăpost și a fost de multe ori subiectul evacuării în Cluj - Napoca.

39. Petentul susține că aproximativ 1500 de persoane locuiesc în patru așezări informale diferite, în jurul depozitului de deșeuri Pata-Rât, cea mai mare așezare informală a romilor din municipiu, situată la câțiva kilometri distanță de centrul orașului.

40. După cum a observat și raportorul special al ONU pentru sărăcie extremă și drepturile omului, în misiunea sa în România din 2016, „mulți dintre locuitorii străzii Cantonului și ai așezării Dallas din zona Pata-Rât au trebuit să își construiască propriile locuințe pe terenuri pentru care nu dețineau titluri formale, cu toată incertitudinea care rezultă din această situație.”

41. Petentul precizează că în luna ianuarie 2014 Tribunalul Cluj-Napoca a statuat că evacuarea din luna decembrie 2010 către un amplasament adiacent unui depozit de deșeuri a fost ilegală, hotărârea a fost atacată de către municipalitate, iar decizia finală este încă în curs.

42. Petentul susține că majoritatea locuitorilor din zona așezării informale Pata-Rât au ajuns să se mute acolo după ce au fost evacuați cu forța din diferite părți ale orașului.

Aproximativ 600 de persoane au fost evacuate în anii 2000 din mai multe cartiere (strada Avram Iancu, Calea Turzii, strada Albac, strada Kovâri, strada Byron, adăposturi temporare pentru protecția civică etc.) și au fost mutate „temporar” de către autoritățile locale pe strada Cantonului (în zona Pata-Rât). Petentul arată că în iunie 2015, Compania de Căi Ferate Române i-a amenințat pe locuitorii străzii Cantonului cu alte evacuări, prezentând planuri detaliate de demolare a „barăcilor construite ilegal”, întrucât terenul pe care aceștia locuiau aparținea CFR. În același timp, autoritățile locale ale orașului au refuzat să recunoască legal locuințele construite în zona Pata-Rât și să le transforme într-un spațiu rezidențial, susținând că zona respectivă este una industrială și prea poluată pentru dezvoltarea rezidențială. Cu toate acestea, în 2010, primăria a construit case modulare în această zonă, pentru familiile evacuate situate la mai puțin de 50 de metri de Dallas.

43. Petentul susține că politica de locuințe sociale din Cluj-Napoca este o manifestare a discriminării structurale pe scară largă, care afectează romii în general în ceea ce privește locuința. După cum a rezumat raportorul special al ONU, la nivel național, petentul arată că romii trăiesc în umbra evacuărilor forțate ca urmare a lipsei documentelor de proprietate sau de închiriere, combinată cu presiunea asupra autorităților locale de a elimina aceste „elemente nedorite” din zonele centrale, legislația română oferind puține garanții pentru persoanele fără o proprietate stabilă (Codul de procedură civilă refuză în mod explicit protecția celor care „ocupă abuziv, de facto, fără niciun titlu, o locuință”). În continuare, petentul precizează că dreptul internațional al drepturilor omului, în schimb, prevede că protecția împotriva evacuărilor forțate nu ar trebui să depindă de statutul unei persoane în ceea ce privește proprietatea, cum ar fi locuirea într-o așezare informală.

44. Petentul solicită constatarea și sancționarea prevederilor și practicilor discriminatorii care afectează populația romă în accesul la locuințe, adoptate și perpetuate de către Municipiul Cluj-Napoca și Consiliul Local Cluj-Napoca prin H.C.L. nr. 434/2015 privind modificarea și completarea Anexelor 1, 2 și 3 la Hotărârea HCL nr. 150/2013 și aplicarea unei amenzi corespunzătoare, înlăturarea acestor prevederi și practici discriminatorii și dispunerea publicării deciziei într-un ziar de actualitate din România, precum și orice alte măsuri necesare pentru înlăturarea consecințelor acestei politici discriminatorii privind locuințele sociale.

45. **Prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 1027/09.02.2021**, petentul solicită respingerea excepției tardivității petiției ridicată de reclamată, motivat de faptul că, în opinia sa, textele de lege menționate în argumentație sunt interpretate greșit întrucât sintagma „data săvârșirii faptei” nu este identică cu Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Cluj Napoca nr. 150 din 09.04.2013 și nici cu Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Cluj Napoca nr. 434 din 16.12.2015.

46. Petentul consideră că discriminarea este un fapt juridic și nu un act juridic cum crede Primăria Municipiului Cluj-Napoca, fie el și sub forma unor acte normative.

47. Petentul susține că fapta de discriminare se săvârșește ori de câte ori o persoană care solicită locuință socială devenită eligibilă ca urmare a criteriilor cuprinse în cele două HCL și din care sunt excluse persoanele așa-zis ocupante abuziv a unor imobile de locuit. Prin urmare, ori de câte ori se atribuie o locuință socială unor cetățeni, excluzându-se de la criteriile de eligibilitate persoanele ce se pretinde că ocupă abuziv o altă locuință, se săvârșește un fapt de discriminare. Altfel, Consiliul Local al Municipiului Cluj Napoca ar putea să aștepte un an și o zi fără să atribuie o locuință socială, iar, dacă după această perioadă este invocată discriminarea pentru introducerea unui criteriu abuziv de eligibilitate, această cerere ar putea fi respinsă întotdeauna ca tardivă.

48. În concluzie, petentul solicită respingerea excepției tardivității petiției ca nefondată.

49. Pe fondul cauzei, petentul consideră că decizia Curții de Apel Cluj despre care face vorbire partea reclamată este prin ea însăși discriminatorie, punând prerogativa Primăriei Cluj Napoca de a folosi niște imobile de locuit pe care de fapt le-a abandonat și le-a lăsat să se degradeze mai presus de alte drepturi, precum dreptul la domiciliu și la sănătate. Persoanele care au ocupat aceste locuințe nu au exercitat niciun abuz împotriva altei persoane care ar fi locuit acolo, ci s-au instalat în ele pentru că pur și simplu nu aveau unde să locuiască. De altfel, se observă cu ușurință că, în prezent, statul consideră că dreptul la sănătate este mai presus de orice alt drept, luând măsuri de restrângere a altor drepturi doar pentru ca dreptul la sănătate al cetățenilor să se manifeste în mod efectiv, și nu doar formal. În continuare, petentul susține că primăria nu invocă autoritatea de lucru judecat a acelei hotărâri, ci doar puterea de lucru judecat a acelei hotărâri, astfel încât CNCD nu este obligat să țină cont de ea, fiind doar un punct de vedere al unei instanțe de judecată care este prin ea însăși discriminatorie, întrucât poziționează dreptul la domiciliu și la sănătate mai presus de un drept la proprietate în mod formal.

50. Petentul solicită, de asemenea, a fi respinsă și invocarea puterii de lucru judecat a Deciziei 1517 din 11.11.2019 pronunțată tot de Curtea de Apel Cluj, care are elemente discriminatorii întrucât validează criteriul de neeligibilitate al unui așa-zis ocupant abuziv al unui imobil, susținând că persoanele solicitante de locuințe sociale împotriva cărora este invocată neeligibilitatea pe acest criteriu „au posibilitatea apelării la centre special înființate în acest scop”, iar pe de alta parte „*cererile de acordare a unor astfel de locuințe depășesc cu mult numărul de locuințe disponibile.*”

51. În opinia petentului, discriminarea nu trebuie analizată în funcție de încălcarea formală a unor texte de lege, ci în funcție de situația gravă care se creează unor grupuri mari de oameni prin introducerea unor criterii de eligibilitate strict formale. Prin urmare, chiar dacă primăria se poate apăra în cazul acesta, susținând că nu discriminează pe criterii etnice, nu se poate apăra susținând că nu face discriminare pe criterii economice, împingând la o și mai accentuată sărăcie o categorie de persoane care trăiesc în condiții de maximă pauperitate.

52. Prin urmare, petentul susține că CNCD trebuie să analizeze cu mare atenție încercarea Primăriei Cluj-Napoca de a transfera fapta de discriminare de la criteriul etnic „români versus romi” la criteriul economic. În cazul de față, discriminarea are drept considerente și situația economică, întrucât cei mai înstăriți au posibilitatea să stea într-o locuință și prin urmare sunt eligibili la o locuință socială, iar cei foarte săraci care sunt majoritatea de etnie romă și care nu sunt eligibili pentru că nu au astfel de posibilități, au fost nevoiți să ocupe locuințe abandonate și lăsate în degradare de chiar Primăria Mun. Cluj-Napoca, instituție care acum face atâta caz de dreptul sau de proprietate asupra acestor locuințe.

53. Prin notele scrise depuse cu adresa nr. 4381/09.06.2021, petentul depune mai multe procese-verbale prin care reclamata Primăria Mun. Cluj-Napoca a respins cererile de locuință socială ale unor cetățeni pe motivul criteriului „*ocupant abuziv*”, precum și o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată de Curtea de Apel Cluj din care rezultă că nu pot fi aplicate două sancțiuni pentru aceeași faptă, întrucât pentru așa-zisa ocupare abuzivă a imobilului, persoanele în cauză au fost sancționate contravențional.

54. Petentul consideră că statutul acestor persoane nu ar trebui să fie de „ocupant abuziv” ci de „tolerat”, adică de persoană care, locuind într-un imobil, nu justifică un drept pentru a locui în acea locație, dar justifică un interes legitim, acela de a primi o locuință, în condițiile în care a fost evacuată fără a i se oferi un spațiu de locuit corespunzător, raportat la nivelul de trai și la posibilitățile materiale ale acestor persoane defavorizate.

Suștinerea reclamațiilor

55. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 259/14.01.2021, reclamații invocă excepția tardivității introducerii petiției nr. 7153/09.11.2020, iar în subsidiar susțin că petiția nr. 7153/09.11.2020 este neîntemeiată întrucât faptele invocate de petent nu constituie acte de discriminare în sensul definit prin O.G. nr. 137/2000.

56. În ceea ce privește tardivitatea introducerii plângerii, reclamații susțin că, în opinia acestora, criteriul considerat abuziv a fost reglementat încă din anul 2013, prin HCL nr. 150/09.04.2013 privind criteriile de punctare (criterii de eligibilitate și de selecție) pentru soluționarea cererilor de locuințe sociale și repartizarea acestora în regim de închiriere, formularele de înscriere pe lista de prioritate la locuințe sociale, documentele justificative pentru întocmirea dosarelor, stabilirea datei și locului de depunere a dosarelor, precum și modul de comunicare a acestor informații către solicitanți, fiind cuprins în Anexa nr. 1 la H.C.L. nr. 150/2013, la cap. I lit. A) punctul 3 și la lit. B) punctul 3. De asemenea, reclamații susțin că HCL nr. 150/09.04.2013 a fost publicată, după adoptare, pe site-ul Primăriei municipiului Cluj-Napoca (<https://primariaclujnapoca.ro>), fiind adusă la cunoștința tuturor persoanelor și devenind astfel opozabilă oricărui subiect de drept, implicat sau nu în procedura de atribuire a locuințelor sociale.

57. În continuare, reclamații susțin că, prin HCL nr. 434 adoptată în data de 16.12.2015, s-a aprobat modificarea și completarea Anexelor nr. 1, 2 și 3 la Hotărârea nr. 150/2013, nefiind adusă nicio modificare asupra criteriului de eligibilitate care viza ocupantul abuziv al unui imobil. Astfel, acest criteriu era deja inclus în procedura repartizării locuințelor sociale și asumat prin practica autorității în soluționarea dosarelor înregistrate în acest sens încă din aprilie 2013, fiind regăsit în mod identic și în reglementarea din H.C.L. nr. 434/2015. Mai mult decât atât, H.C.L. nr. 434/2015 a fost publicată pe site-ul primăriei (<https://primariaclujnapoca.ro/consiliu-local/hotarare-de-consiliu/hotararea-434-din-2015/>) petentului fiindu-i readusă la cunoștință, încă din luna decembrie a anului 2015, așa-zisa faptă discriminatorie concretizată în stabilirea criteriului de excludere față de persoanele care au ocupat abuziv proprietatea altor deținători cu titlu valabil.

58. De asemenea, reclamații susțin că ambele hotărâri indicate mai sus au fost supuse dezbaterii publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, astfel încât atât petentul, cât și celelalte persoane beneficiare, să poată avea cunoștință despre conținutul fiecărui criteriu de eligibilitate.

59. Prin urmare, având în vedere data de 09.11.2020, dată la care petentul a înregistrat petiția nr. 7153 în dosarul nr. 913/2020, raportat la data aducerii la cunoștință a criteriului contestat de acesta, cuprins în hotărârea autorității administrației publice locale încă din aprilie 2013, reiterat printr-o hotărâre ulterioară în decembrie 2015, se poate concluziona că termenul legal de prescripție de un an, prevăzut prin dispozițiile art. 20 alin (1) din O.G. nr.137/2000 este depășit, petiția fiind tardiv introdusă.

60. Reclamații consideră neîntemeiată petiția nr. 7153/09.11.2020 pentru următoarele motive:

- prin H.C.L. a Municipiului Cluj-Napoca nr. 434/2015 privind modificarea și completarea Anexelor 1, 2 și 3 la Hotărârea HCL nr. 150/2013 s-a prevăzut în Anexa 1, la cap. I, lit. A, pct. 3 că persoanele eligibile pentru accesul la locuințele sociale sunt solicitanții și/sau membrii familiei de grad. I ai acestora (soț, soție, copii care locuiesc și gospodăresc împreună) care nu ocupă sau nu au ocupat abuziv un imobil aflat în proprietatea Statului Român /în administrarea Consiliului

local al municipiului Cluj-Napoca/ Municipiului Cluj-Napoca, ori în proprietatea Municipiului Cluj-Napoca, pe raza municipiului Cluj-Napoca, iar la lit. B pct. 3 s-a prevăzut că criteriul de excludere de la beneficiul accesului la locuințe sociale „solicitanții și/sau membrii familiei de grad I ai acestora (soț, soție, copii care locuiesc și gospodăresc împreună) care ocupă sau au ocupat abuziv un imobil aflat în proprietatea Statului Român /în administrarea Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca/ Municipiului Cluj-Napoca, ori în proprietatea Municipiului Cluj-Napoca, pe raza municipiului Cluj-Napoca”;

- în ceea ce privește susținerea așa-ziselor fapte discriminatorii prin includerea criteriului de excludere a ocupanților abuzivi, cuprins în anexa la H.C.L. nr. 434/2015, prin invocarea situației persoanelor de etnie romă care au fost mutate din zona străzii Coastei din municipiul Cluj-Napoca în zona „Dallas” din Pata-Rât, în locuințele sociale de necesitate, legalitatea măsurilor dispuse de către autoritățile administrației publice locale față de persoanele de etnie romă care au locuit în Cluj-Napoca, str. Coastei FN, a fost deja analizată în dosarul nr. 8721/117/2011 /a 1, soluționat irevocabil prin Decizia Civilă nr. 159/2015 a Curții de Apel Cluj (decizie care reține cu putere de lucru judecat că nu se poate valida nerespectarea normelor ce interzic ocuparea abuzivă și îngrădirea exercitării atribuțiilor de folosință, dispoziție, doar pentru dreptul la domiciliu și dreptul la sănătate);

- în considerarea disp. art. 42 și 43 din Legea nr. 114/1996, autoritatea administrației publice locale poate stabili anual criterii de repartizare a locuințelor pe care le are în administrare;

- prin criteriul de eligibilitate/ de excludere cuprins în hotărârile autorității deliberative clujene s-a urmărit asigurarea deplinătății atributelor dreptului de proprietate al statului sau al unității administrativ-teritoriale și nevalidarea conduitei ilicite provenită de la oricare membru al comunității clujene, fără a face distincție în vreun fel, între persoanele în cauză;

- criteriul ce exclude persoanele ocupante abuziv la accesul pentru o locuință garantează egalitatea de drepturi între cetățeni și totodată exclude orice conduită discriminatorie;

- prin includerea criteriului contestat în procedura atribuirii locuințelor sociale s-a urmărit descurajarea oricărei persoane predispuse la ocuparea în mod abuziv a unei proprietăți aparținând altor titulari, fiind un demers necesar ce nu permite validarea faptelor interzise prin lege.

61. În ceea ce privește susținerile petentului referitoare la restricția manifestată în respingerea solicitanților de etnie romă de la accesarea locuințelor sociale, cauzată de condiția care exclude persoanele cu antecedente de „ocupare abuzivă”, reclamații arată că, prin aplicarea criteriului de eligibilitate pentru persoanele care nu sunt sau nu au fost ocupante abuziv ale unui imobil sau a criteriului de excludere pentru persoanele ocupante abuziv a proprietății statului sau a unității administrativ-teritoriale, persoanele de etnie romă nu sunt supuse unui tratament diferențiat față de ceilalți solicitanți ai atribuirii locuințelor sociale, fie aceștia români sau aparținând oricărei etnii, întrucât măsura vizează interesul general al întregii comunități și are ca scop descurajarea practicilor ilicite din rândul tuturor persoanelor din municipiu, practici care implică încălcarea dreptului de proprietate și lipsirea titularului de drept de posesia și folosința acestuia.

62. Prin urmare, reclamații susțin nu există un tratament diferențiat între etnicii romi și cetățenii români ai mun. Cluj-Napoca întrucât criteriul de eligibilitate/de excludere stabilit nu defavorizează o categorie în raport cu cealaltă, ci se adresează cu titlu general întregii comunități. Mai mult, acest criteriu nu are un caracter discriminatoriu nici față de persoanele de etnie romă fără adăpost întrucât acestea au posibilitatea de a se adresa centrelor speciale de

protecție înființate în acest scop, nefiind în niciun caz justificată ocuparea abuzivă a unor imobile.

63. În continuare, reclamații arată că autoritățile administrației publice din Cluj-Napoca descurajează în mod categoric orice atitudine discriminatorie față de comunitatea din zona Pata Rât și urmăresc identificarea măsurilor de incluziune socială dedicate grupurilor vulnerabile, respectiv a măsurilor care vizează desegregarea teritorială și incluziunea socială a comunităților marginalizate prin măsuri integrate (inclusiv investiții în domeniile infrastructurii locative).

64. În plus, reclamații susțin că autoritățile administrației publice locale din Cluj-Napoca urmăresc implementarea măsurilor de incluziune socială integrate într-un plan de dezvoltare socială, economică și culturală incluzivă, care să faciliteze accesul la locuire decentă și participare în viața socială, culturală și politică a orașului, și care să genereze și să susțină solidaritatea socială și interetnică (lipsită de prejudecăți stigmatizante), atât de necesară creării unei comunități clujene coezive. Problematika locuirii este una deosebit de dificilă din cauza fondului mult diminuat de locuințe aflate în proprietatea municipiului, locuințe cărora li s-ar putea da diverse destinații, inclusiv cea de locuințe sociale. Având în vedere faptul că o incluziune reală și sustenabilă trebuie să aibă în vedere măsuri și acțiuni care să faciliteze accesul la o locuință adecvată pentru persoanele marginalizate social sau aflate în risc de marginalizare sau excluziune socială, la nivelul municipiului Cluj-Napoca s-a decis achiziționarea de pe piața liberă a unor apartamente cu destinația de locuințe sociale (prin Hotărârea Consiliului Local al municipiului Cluj-Napoca nr. 508 din 18 iunie 2019 aprobându-se declanșarea procedurii de achiziție de pe piața liberă a unor imobile de locuințe cu destinația de locuințe sociale).

65. Prin notele scrise depuse cu adresa nr. 4110/31.05.2021, reclamații reiterează solicitarea de clasare a dosarului pentru motivele expuse în punctul de vedere nr. 259/14.01.2021.

66. Raportat la discuțiile purtate în ședința de audieri din data de 22.04.2021, reclamații subliniază faptul că „*ocupantul abuziv*” este considerat a fi orice persoană care ia în stăpânire un imobil aflat în proprietatea unității administrativ-teritoriale/locale, fără a avea un titlu valabil care să-i ofere dreptul de a-l deține.

67. Reclamații arată că locuințele sociale sunt atribuite conform Legii nr.114/1996, iar identificarea eventualilor „*ocupanți fără titlu*” este urmată de elaborarea unei fișe privind contravaloarea despăgubirilor pentru prejudiciul adus unității administrativ teritoriale/locale, cu promovarea ulterioară a unei acțiuni civile, respectiv evacuarea ocupanților din imobil.

68. Reclamații concluzionează că, prin fapta invocată de petent ca fiind discriminatorie, s-a urmărit descurajarea oricărei persoane predispuse la ocuparea abuzivă a unei proprietăți să săvârșească o astfel de faptă.

III. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

69. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- **Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008**
- **art. 21:** „*Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei.*”
- **art. 23:** „*Excepția de tardivitate a introducerii petiției poate fi ridicată de reclamat sau de membrii Colegiului director în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 24.*”

- **art. 24:** „(1) Excepția de tardivitate a introducerii petiției se pune în dezbateră petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere. (2) Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.”
- **art. 25:** „(1) Colegiul director soluționează excepția de tardivitate a introducerii petiției după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul. (2) Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției.”
- **art. 26:** „Consiliul soluționează excepția de tardivitate a introducerii petiției prin hotărâre a Colegiului director.”
- **art. 27:** „În situația respingerii excepției de tardivitate a introducerii petiției aceasta se motivează odată cu fondul, în hotărârea prin care se soluționează petiția, potrivit prezentei proceduri interne.”
- **art. 28:** „Persoana care se consideră discriminată poate formula, în fața instanței de judecată, o cerere pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare, potrivit dreptului comun. Cererea este scutită de taxă judiciară de timbru și nu este condiționată de sesizarea Consiliului.”
- **art. 63:** „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.”

➤ **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată**

- **art. 2 alin. (1):** „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.
- **art. 1 alin. 3:** „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”
- **art. 2 alin. 3:** „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare”.
- **art. 10:** „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: a) refuzarea acordării serviciilor publice administrative și juridice; [...] c) refuzul de a vinde sau de a închiria un teren sau imobil cu destinație de locuință; [...] h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

- **art.20:** “Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei”. (2) Consiliul sau, după caz, instanța de judecată poate obliga partea care a săvârșit fapta de discriminare să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare, respectiv al sentinței judecătorești”.
- **art. 26 alin. 1:** „Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

➤ **Constituția României, revizuită:**

- **art. 16 - Egalitatea în drepturi:** „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege.”
- **art. 26: Viața intimă, familială și privată –** „(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată. (2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.”

➤ **Legea locuinței nr. 114/1996**

- **art. 42.** - Au acces la locuință socială, în vederea închirierii, familiile sau persoanele cu un venit mediu net lunar pe persoană, realizat în ultimele 12 luni, sub nivelul câștigului salarial mediu net lunar pe total economie, comunicat de Institutul Național de Statistică în ultimul Buletin statistic anterior lunii în care se analizează cererea, precum și anterior lunii în care se repartizează locuința. Venitul net lunar pe familie se stabilește pe baza declarației de venit și a actelor doveditoare, potrivit prevederilor legale. Declarațiile de venit, făcute cu nesinceritate, atrag răspunderea materială sau penală, după caz.
- **art. 43.** - Locuințele sociale se repartizează de către autoritățile administrației publice locale care le au în administrare pe baza criteriilor stabilite anual de acestea, în condițiile prevederilor prezentului capitol, și de ele pot beneficia, în ordinea de prioritate stabilită de autoritățile administrației publice locale, potrivit legii, oricare dintre următoarele categorii de persoane: persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradele I și II, persoanele cu handicap, pensionarii, veteranii și văduvele de război, beneficiarii prevederilor Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 [nr. 341/2004](#), cu modificările și completările ulterioare, și ai prevederilor Decretului-lege [nr. 118/1990](#) privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, victimele violenței domestice sau alte persoane sau familii îndreptățite.
- **art. 48.** - (1) Nu pot beneficia de locuințe sociale, potrivit prezentei legi, persoanele sau familiile care: a) dețin în proprietate o locuință; b) au înstrăinat o locuință după data de 1 ianuarie 1990; c) au beneficiat de sprijinul statului în credite și execuție pentru realizarea unei locuințe; d) dețin, în calitate de chiriaș, o altă locuință din fondul locativ de stat. (2) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. a) pot beneficia de locuințe sociale victimele violenței domestice numai până la data finalizării partajului prin una dintre modalitățile prevăzute de lege.

- **Hotărârea nr. 1275/2000 privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996**
- **art. 21 (1)** *În vederea soluționării cererilor privind repartizarea unei locuințe sociale, autoritățile administrației publice locale vor stabili măsurile necesare pentru luarea în evidență și pentru analiza solicitărilor primite. În acest scop prin hotărâri ale consiliilor locale se vor constitui comisii de analiza a solicitărilor de locuințe sociale și se vor stabili și da publicității, prin afișare la sediul primăriilor, criteriile în baza cărora se repartizează locuințele sociale, actele justificative necesare care însoțesc cererea și locul de primire a cererilor. La stabilirea criteriilor se va ține seama de prevederile art. 42 și 43 din lege. În cadrul fiecărui criteriu, la stabilirea ordinii de prioritate se vor avea în vedere: a) condițiile de locuit ale solicitanților; b) numărul copiilor și al celorlalte persoane care gospodăresc împreună cu solicitanții; c) starea sănătății solicitanților sau a unor membri ai familiilor acestora; d) vechimea cererilor.*
- **art. 30. - (1)** *În vederea soluționării cererilor privind repartizarea unei locuințe cu chirie din fondul locativ de stat, autoritățile administrației publice locale vor asigura măsurile necesare pentru luarea în evidență a solicitărilor primite și analizarea acestora în comisiile sociale constituite la nivelul consiliului local. În acest scop vor stabili și vor da publicității, prin afișare la sediul primăriilor, criteriile în baza cărora se repartizează asemenea locuințe. (2) Criteriile de bază pentru stabilirea modului de soluționare a cererilor primite și a ordinii de prioritate în rezolvarea acestora vor fi următoarele: a) condițiile de locuit ale solicitanților; b) numărul copiilor și al celorlalte persoane care gospodăresc împreună cu solicitantul; c) starea sănătății soților sau a unor membri ai familiei; d) venitul mediu net lunar pe membru de familie; e) vechimea cererii. (3) Vor avea prioritate în cadrul fiecărui criteriu familiile de tineri și cele cărora li se pot acorda punctaje speciale pentru cazuri mai deosebite, cum ar fi: evacuați din locuință în virtutea unor prevederi contractuale sau legale care nu țin de voința și de comportamentul acestora, repatriați, tineri din case de ocrotire socială, locatari ai unor locuințe care nu mai prezintă siguranță în exploatare, funcționari publici transferați în interes de serviciu. (4) Criteriile de repartizare a locuințelor din fondul locativ de stat, avute în vedere la alin. (2), nu sunt limitative; la acestea se pot adăuga de către consiliile locale și alte criterii, în funcție de situațiile specifice existente pe plan local.*
- **Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027**
- **Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:**
- **art. 14** - Interzicerea discriminării: *“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”*
- **Carta socială europeană, adoptată în 1961 și în foma sa revizuită în 1996, ratificată (parțial) și de România prin Legea nr. 74/1999**
- **art. 31** - Dreptul la locuință: *„În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la locuință, părțile se angajează să ia măsuri destinate: 1. să favorizeze accesul la locuință la un nivel adecvat; 2. să prevină și să atenueze lipsa locuințelor, în vederea eliminării progresive a acestei situații; 3. să facă accesibil costul locuinței pentru persoanele care nu dispun de resurse suficiente.”*
- **Directiva 2000/43/EC**

- **art. 1:** „Scopul prezentei directive este de a stabili un cadru pentru combaterea discriminării pe baza rasei sau originii etnice, în vederea punerii în aplicare în statele membre a principiului egalității de tratament.”
  - **art. 2 alin. 1:** „În sensul prezentei directive, principiul egalității de tratament înseamnă că nu se face o discriminare directă sau indirectă pe baza rasei sau originii etnice.”
  - **art. 3 alin. 1:** „În limitele competențelor conferite Comunității, prezenta directivă se aplică tuturor persoanelor, atât din sectorul public, cât și din cel privat, inclusiv organismelor publice, în ceea ce privește: [...] (h) accesul la bunuri și servicii și furnizarea acestora, la dispoziția publicului, inclusiv în ceea ce privește locuința.”
- **Convenția privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială din data de 15 septembrie 1970**
  - **Acordul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, din data de 9 decembrie 1974**
  - **Acordul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, din data de 9 decembrie 1974**
  - **Convenția Internațională pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare a Femeilor, din data de 7 ianuarie 1982**
  - **Convenția cu privire la Drepturile Copilului, din data de 28 septembrie 1990**

IV. Principiile de analiză

70. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G.137/2000 republicată, pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

71. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al O.G. nr. 137/2000: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”). În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, comparația poate fi și ipotetică, nu doar situațiile concrete pot fi comparate. Acest lucru rezultă clar și din prevederile Directivei 2000/43/EC care definesc discriminarea directă prin următoarele: „Se consideră că are loc o discriminare directă atunci când o persoană este tratată mai puțin favorabil decât a fost sau ar fi (s.n.) o altă persoană, într-o situație comparabilă, pe baza rasei sau originii etnice.” (art. 2 alin. 2 lit. a).

72. Potrivit jurisprudentei sale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că discriminarea presupune tratarea diferită, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a unor persoane aflate în situații relativ similare (*a se vedea Cauza Orsus și alții v. Croația, precum și Cauza Willis v. Marea Britanie, nr. 36042/97, § 48, ECHR 2002 IV*).

73. CEDO a apreciat, de asemenea, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (*ex.: Cauza Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991; Hoffman împotriva Austriei, 23 iunie 1993, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996*). Astfel, Articolul 14 nu interzice ca Statele membre să trateze diferit grupuri de persoane cu scopul de a corecta "inegalități de fapt" între acestea. Într-adevăr, în anumite situații, eșecul în sine de a încerca corectarea inegalităților prin tratament diferit poate da naștere unei încălcări a Articolului 14 (*a se vedea în acest sens cauza "relating to certain aspects of the laws on the use of languages in education in Belgium", § 10; cauza Thlimmenos v. Grecia, no. 34369/97 și altele*). Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca încălcarea Articolului 14 să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a acceptat că o politică generală sau o măsură care are un efect disproporționat asupra unui grup particular de persoane poate fi considerată discriminatorie indiferent de faptul că aceasta nu a vizat în mod specific acel grup de persoane. De asemenea, Curtea a statuat că discriminarea potențial contrară Convenției poate rezulta dintr-o situație de facto (*Cauza Zarb Adami v. Malta, no. 17209/02, § 76*).

74. Conform legislației în materie de nediscriminare din România, un aspect definitoriu al discriminării îl constituie criteriul interzis de legiuitorul național prin art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 („rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată”), „sau orice alt criteriu” - sintagmă care oferă posibilitatea reținerii oricărui alt criteriu nespecificat de lege, în săvârșirea unei fapte de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definit în art. 2, trebuie interpretat în sensul existenței sale ipso facto, ca circumstanță concretizată, materializată, constituind însăși cauza actului sau faptului discriminatoriu și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării.

75. Discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratament diferențiat) și impun a analiza un criteriu interzis invocat de petent, care constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

76. Ultimul element constitutiv al unei fapte de discriminare îl reprezintă atingerea unui drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

77. În cazul discriminării indirecte legislația europeană și cea a României prevede posibilitatea justificării obiective a unei fapte de diferențiere. CEDO arată că existența unei justificări obiective trebuie evaluată în relația cu scopul și efectele măsurii analizate, ținând cont de principiile care în mod normal prevalează într-o societate democratică. O diferență de tratament în exercitarea drepturilor nu trebuie să urmărească doar un scop legitim, discriminarea putând fi constatată dacă se poate stabili clar că nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat (*Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei, 23 iulie 1968, §10*). Directiva 2000/43/EC arată că mijloacele de atingere a scopului legitim trebuie să fie corespunzătoare și necesare (art. 2 alin. 2 lit. b). CJUE arată că, în cazul unei diferențe de tratament întemeiate pe rasă sau pe originea etnică, noțiunea de justificare obiectivă trebuie interpretată în mod strict (*Cauza „CHEZ Razpredelenie Bulgaria”, pct. 112*), CJUE, prin deciziile sale, a arătat următoarele: „o discriminare indirectă întemeiată pe rasă sau pe originea etnică nu impune ca o motivare de acest tip să figureze la baza măsurii în discuție; ca o măsură să fie considerată ca fiind discriminare indirectă este suficient ca, deși utilizând criterii neutre neîntemeiate pe caracteristica protejată, măsura menționată să aibă ca efect dezavantajarea în special a persoanelor care posedă această caracteristică” (*Cauza „CHEZ Razpredelenie Bulgaria”, pct. 96*). Precizăm aici că soluțiile date de CJUE sunt obligatorii atât pentru toate instanțele din spațiul Uniunii Europene cât și pentru autoritățile specializate cum este CNCD.

78. CEDO consideră că „nicio diferențiere de tratament bazat în mod exclusiv sau decisiv pe originea etnică a unei persoane nu poate fi justificat obiectiv în societatea democratică contemporană, construită pe principiile pluralismului și respectului față de diferitele culturi” (*Timishev împotriva Rusiei, 13 decembrie 2005, §58*).

VI. Aplicarea principiilor la speță. Motivele de fapt și de drept

79. **Pe cale de excepție**, în conformitate cu prevederile art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, Colegiul director urmează să analizeze excepția tardivității introducerii petiției, invocată de către partea reclamată. Raportându-se la prevederile art. 36 și art. 37 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor și reținând caracterul continuu al aplicării Hotărârii Consiliului Local nr. 434/2015 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1, 2 și 3 la Hotărârea nr. 150/2013, **Colegiul director respinge excepția sus-menționată și se pronunță pe fond**. Față de acest aspect, Colegiul director consideră că hotărârea în cauză produce efecte juridice, având un caracter continuu al aplicării sale (inclusiv în prezent), astfel neputându-se admite excepția de tardivitate pe motivul că norma juridică a fost adoptată anterior termenului de un an prevăzut de O.G nr. 137/2000 pentru introducerea petiției la CNCD. Prin cauzistica sa, Colegiul director a arătat în mod constant că normele cu caracter juridic care sunt în vigoare produc efecte în timp, de la aplicare și până la abrogare, inclusiv până la stingerea efectelor produse asupra persoanelor. Această argumentație a fost admisă de instanțele de judecată în mod constant.

80. **În drept**, Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, potrivit

atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

81. În fapt, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării reține că este sesizat cu fapte ce vizează discriminarea persoanelor de etnie romă rezultată din modul de atribuire al locuințelor sociale.

82. Pentru stabilirea cadrului în care se încadrează speța de față, în scopul unei mai bune înțelegeri a deciziei luate, Colegiul director reține următoarele aspecte preliminare:

- conform Legii nr. 114/1996, art. 2 lit. c), locuința socială se acordă persoanelor sau familiilor a căror situație economică nu le permite accesul la o altă locuință, articolul 42 stipulând că pot avea calitatea de chiriași doar familiile sau persoanele cu un venit mediu lunar realizat în ultimele 12 luni care este cu cel puțin 20 procente sub nivelul venitului minim garantat; prin coroborarea prevederilor legale din Legea locuinței nr. 114/1996 (art. 43) cu cele din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 114/1996 (art. 21) rezultă faptul că autoritățile administrației publice locale repartizează locuințele sociale categoriilor de solicitanți eligibili (*persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradele I și II, persoanele cu handicap, pensionarii, veteranii și văduvele de război, beneficiarii prevederilor Legii nr. 341/2004 și ai prevederilor Decretului-lege nr. 118/1990*), atât în baza criteriilor generale stabilite de lege (*în funcție de condițiile locative ale solicitanților, numărul copiilor și al celorlalte persoane care locuiesc împreună cu solicitanții, starea de sănătate a solicitanților și venitul lunar al familiei*), cât și în baza criteriilor speciale pentru stabilirea ordinii de prioritate elaborate de către fiecare unitate administrativ-teritorială în parte (consiliile locale fiind investite de lege să reglementeze la nivel local procedura de atribuire a locuințelor sociale); astfel, autoritățile publice locale beneficiază de o largă marjă de apreciere în ceea ce privește stabilirea criteriilor de repartizare/acordare a locuințelor sociale, legiuitorul având în vedere în acest sens rolul acestora în ceea ce privește controlul fondului de locuințe sociale situate pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale respective; în practică însă s-a constatat că marja de apreciere lăsată la latitudinea autorităților constituite la nivel local conduce de cele mai multe ori la apariția de discriminări, așa cum reiese și din jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării; astfel, neținându-se cont de faptul că accesul la locuința socială ar trebui să se facă cu prioritate pentru persoanele și familiile defavorizate, care trăiesc în condiții improprii, care au mulți copii, care au în grijă persoane cu dizabilități, de cele mai multe ori autoritățile locale își rezervă dreptul de a introduce criterii precum nivelul de studii corelate cu punctaje care dezavantajează și/sau exclud persoanele cu riscul cel mai mare de sărăcie și marginalizare, inclusiv solicitanții de etnie romă;

- **dezechilibrele dintre nevoi (cererea potențială) și oferta de locuințe sociale sunt în creștere în România:** potrivit Raportului Proiect Pilot EIR “*Analiză privind locuințele sociale în România*”, realizat de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în iulie 2015, “*În România, numărul de persoane ce se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește accesarea unei locuințe adecvate este în continuare mare, și are o tendință de creștere în cazul anumitor grupuri vulnerabile. Creșterea polarizării sociale, atât în orașele mari și mici cât și în așezările rurale, generează mai multe dificultăți*

pentru gospodăriile sărace, atât în ceea ce privește accesarea unei locuințe convenabile cât și în ceea ce privește creșterea numărului celor care sunt practic excluși de la a accesa o locuință, rămânând fără adăpost sau trăind în condiții insalubre. (pag. 5) Totodată, creșterea accesului la locuințe este un element esențial pentru a atinge unul dintre obiectivele Strategiei Europa 2020, și anume de a reduce numărul de persoane expuse la riscul de sărăcie și excluziune socială. Există diferite grupuri vulnerabile care sunt expuse la riscul de sărăcie extremă, precum persoanele fără adăpost și persoanele ce locuiesc în așezări ilegale sau improvizate și care nu sunt suficient acoperite de către programele de asistență existente.” (pag. 15);

- **ocuparea fără acte a unui spațiu proprietate publică (teren, clădire):** conform Ghidului¹ pentru prevenirea evacuărilor forțate adresat reprezentanților autorităților publice locale, societății civile și experților cu responsabilități în incluziunea romilor “De ce este ilegal și ilegal ca să lăsăm oamenii evacuați fără alternativă locativă?”, realizat de Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi (CRCR), “de obicei, persoanele/ familiile care ocupă spații locative din cauză că nu au alte oportunități, sunt tolerate până când unitatea administrativ-teritorială nu are nevoie de aceste spații cu alt scop decât locuire, respectiv până când zonele unde se află aceste spații nu încep să aibă o valoare imobiliară crescută. Din păcate, legislația permite statului proprietar ca în acest caz să evacueze ocupanții, să le impună toate costurile acestui act (de exemplu onorariul executorului judecătoresc) și chiar să decidă să îi excludă de la accesul la locuință socială pentru tot restul vieții lor.” (pag.11);

- conform Raportului Fact Sheet No. 25/Rev.1 2014 al Agenției UN-HABITAT and United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, “Sărăcia este atât o cauză, cât și o consecință a evacuărilor. Pe de o parte, lipsa opțiunilor și a securității proprietății și incapacitatea de a-și permite o locuință îi pot obliga pe cei săraci să trăiască în așezări neoficiale și cu teama de evacuare. Pe de altă parte, dovezile arată că evacuările forțate au ca rezultat, în general, sărăcirea sau sărăcia suplimentară. (...) Într-un cadru urban, evacuările împing în general oamenii din centrele orașelor la periferie, cu acces redus sau deloc la servicii de bază și oportunități de trai. Acest lucru implică mai mult timp pierdut pentru transport, dacă este disponibil, pentru a accesa servicii și locuri de muncă, precum și cheltuieli suplimentare. De asemenea, distrug și sistemul delicat de sprijin social din vechile comunități și cartiere. În cele mai multe situații, oamenii se vor întoarce în locul în care își pot câștiga existența și vor crea o altă așezare informală din care în cele din urmă vor fi evacuați din nou, perpetuând astfel un cerc vicios. (pag 24) Evacuările nu ar trebui să fie niciodată efectuate într-o manieră discriminatorie sau să transforme o persoană în persoană fără adăpost sau vulnerabil la alte încălcări ale drepturilor omului. (pag. 27) Măsurarea impactului trebuie să ia în considerare efectul particular asupra fiecărui individ și grup. De exemplu, Raportorul Special pentru violența împotriva femeilor notează că „în timp ce întreaga familie este afectată de evacuarea forțată, din nou femeile sunt cele care suferă cel mai mult. Femeile vor trebui să facă față noilor împrejurări, vor trebui să-și îndeplinească responsabilitățile ca înainte, dar cu mijloace mai limitate și vor trebui să muncească mai mult pentru a-și îndeplini rolul în familie”. (pag 29) Dacă sunt inevitabile, evacuările trebuie să respecte drepturile omului și dreptul la un proces echitabil. O trăsătură comună în multe evacuări este lipsa unui

¹ co-finanțat prin: Programul Rights, Equality and Citizenship 2014-2020 al Uniunii Europene

proces echitabil (dreptul de a fi tratat corect, eficient și efectiv de către justiție). Unele notificări de evacuare precizează în mod explicit că evacuarea va fi efectuată chiar dacă a fost depusă o plângere. Unele instanțe sprijină deciziile autorităților și nu iau în considerare în deciziile lor drepturile fundamentale care sunt protejate de legislația națională și internațională. În multe cazuri, casele sunt distruse fără o hotărâre judecătorească sau fără a acorda locuitorilor suficient timp pentru a face apel împotriva deciziei de evacuare.” (pag. 29-30);

- **comunitățile de romi sunt marcate de sărăcie:** conform Strategiei Naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015–2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului României nr. 383/2015 (pag. 24), „Pe baza pragului național al sărăciei absolute determinat în baza consumului din anul 2013, cetățenii de etnie romă sunt expuși unui risc de sărăcie de zece ori mai mare decât restul populației. În timp ce rata calculată pentru populația de etnie romă a fost de 33%, rata sărăciei pentru restul populației a fost de 3,4%. Îngrrijorător este faptul că riscul de sărăcie este extrem de mare pentru copiii romi – rata de sărăcie în cazul lor este de 37,7%, în timp ce rata națională a sărăciei este de doar 4,3%.”

- **romii sunt afectați de flagelul discriminării pe întreg teritoriul Uniunii Europene:** conform unui raport² FRA din anul 2019, romii continuă să se confrunte cu discriminare din cauza etniei în ceea ce privește accesul la educație, la locuri de muncă, la asistență medicală și la locuințe; conform datelor FRA, situația socială și economică a romilor din întreaga UE s-a schimbat foarte puțin, ceea ce subminează eforturile naționale și ale UE de a atinge obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), mai ales obiectivul 10 cu privire la reducerea inegalităților în interiorul țărilor și, mai specific, ținta 10.3 privind asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor;

- potrivit unui raport³ publicat de către Consiliul Europei în anul 2012: “Romii care trăiesc în așezări informale sau pe spații care nu le aparțin, ca și cei care stau în locuințe recunoscute legal, nu au siguranța duratei de folosire a locuinței. Lipsa recunoașterii efective a folosirii spațiului în care locuiesc conduce direct la amenințarea cu evacuare forțată. (...) Comisarul a subliniat că dreptul romilor de a trăi în locuințe adecvate, în conformitate cu standardele legale internaționale, trebuie să fie garantat. Trebuie asigurate așezărilor de romi toate utilitățile publice, apă, electricitate, colectarea gunoierului și întreținerea drumurilor de acces. Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei asupra îmbunătățirii condițiilor de locuire pentru romii și nomazii din Europa a cerut o revizuire a legislației, a politicilor și a practicilor în domeniul locuirii, pentru eliminarea tuturor dispozițiilor sau practicilor administrative care rezultă în discriminare directă sau indirectă a romilor.”

83. În fapt, Colegiul director reține că este sesizat cu privire la dezavantajarea persoanelor de etnie romă la acordarea locuințelor sociale prin utilizarea unui criteriu de excludere. Astfel, Colegiul director constată că, în conformitate cu prevederile Hotărârii Consiliului Local nr. 434/2015 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1, 2 și 3 la Hotărârea nr. 150/2013 (Anexa 1, cap. I, lit. B, pct. 3 și lit. B pct. 3), de la obținerea unei locuințe sociale în municipiul Cluj-Napoca sunt excluși pe termen *nelimitat* solicitanții care au ocupat/ocupă abuziv un imobil aflat în proprietatea statului român sau în

² Raportul FRA (Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene) privind drepturile fundamentale, 2019

³ Raportul “Drepturile Omului pentru Romi și Nomazi în Europa”, Consiliul Europei, 2012

administrarea Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca/Municipiului Cluj-Napoca, ori în proprietatea Municipiului Cluj-Napoca, pe raza municipiului Cluj-Napoca, fiind incluși în această categorie și membrii familiei de grad. I (soțul sau soția și copii care locuiesc și gospodăresc împreună cu ocupanții).

84. În drept, Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Astfel, Colegiul director analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. **În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, conform art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională.**

85. În continuare Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare indirectă (o diferențiere bazată pe o practică aparent neutră; care dezavantajează persoane pe baza unui criteriu; care atinge un drept; fără o justificare obiectivă). **Astfel, prin raportare la prevederile O.G. nr. 137/2000 republicată, se constată incidența art. 2 alin. (3) și art. 10 lit. a) și h), având în vedere argumentele prezentate în continuare.**

86. Colegiul director constată că romii, care se încadrează în noțiunea de categorie defavorizată⁴ în înțelesul art. 4 din O.G. nr. 137/2000, republicată, din punct de vedere al accesului la o locuință socială se află în situație analoagă cu alte persoane din grupuri vulnerabile.

87. Dreptul de a beneficia de locuință este prevăzut de legislația națională specifică (spre exemplu *Legea nr. 114/96*), fiind în același timp direct corelat cu dreptul constituțional privind nivelul de trai, respectiv dreptul la viață de familie asigurat prin art. 8 al *Convenției europene a drepturilor omului*, în a cărei aplicare CEDO a arătat în mod constant că statele nu au doar o obligație negativă, dar și una pozitivă. Dreptul la locuință este recunoscut într-o serie de instrumente internaționale privind drepturile omului.⁵ Articolul 25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului recunoaște dreptul la locuință ca parte a dreptului la un nivel de trai adecvat. Orice persoană are dreptul la un nivel de trai adecvat pentru sănătatea și bunăstarea sa și a familiei sale, inclusiv la hrană, îmbrăcăminte, locuință și îngrijire medicală și la serviciile sociale necesare, precum și dreptul la securitate în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau altă lipsă de existență în circumstanțe independente de controlul său.

88. În ceea ce privește acordarea locuințelor sociale, conform susținerilor părții reclamate, Colegiul director reține că, prin includerea criteriului de eligibilitate/de

⁴ Articolul 4 "În înțelesul prezentei ordonanțe, categorie defavorizată este acea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită diferențelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare."

⁵ Articolul 11(1) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (ICESCR) garantează, de asemenea, dreptul la locuință ca parte a dreptului la un nivel de trai adecvat.

În dreptul internațional al drepturilor omului, dreptul la locuință este considerat drept un drept independent. Acest lucru a fost clarificat în Comentariul general nr. 4 din 1991 privind locuința adecvată de către Comitetul ONU pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale. Comentariul general oferă o interpretare autorizată a dreptului la locuință în termeni juridici conform dreptului internațional.

excludere în procedura atribuirii locuințelor sociale, Primăria Municipiului Cluj-Napoca a urmărit descurajarea oricărei persoane predispuse la ocuparea în mod abuziv a unei proprietăți aparținând altor titulari și nevalidarea conduitei ilicite provenită de la oricare membru al comunității clujene, fără a face distincție în vreun fel între persoanele în cauză; de asemenea, Colegiul director reține afirmațiile părții reclamate potrivit cărora identificarea eventualilor „ocupanți fără titlu” este urmată de elaborarea unei fișe privind contravaloarea despăgubirilor pentru prejudiciul adus unității administrativ teritoriale/locale, cu promovarea ulterioară a unei acțiuni civile, respectiv evacuarea ocupanților din imobil.

89. Analizând situația faptică, Colegiul director reține că diferența de tratament a romilor provenită din aplicarea unui criteriu neutru (excluderea de la obținerea unei locuințe sociale în municipiul Cluj-Napoca a solicitanților care au ocupat/ocupă abuziv un imobil, indiferent de etnia persoanei), **urmărește un scop legitim** (protejarea proprietății statului/municipiului), **metoda de atingere a scopului legitim este necesară și adecvată** (pentru asigurarea selecției solicitanților care respectă legile statului român, fiind vorba despre o măsură de sprijin acordată de stat), **dar nu este proporțională, fiind disproporționată** din cauza nespecificării unui termen în privința perioadei de valabilitate a “sanțiunii” pentru ocupare abuzivă (nici o formă de „sanțiune” stabilită de o municipalitate neputând fi instituită „pe viață” și ca o formă de culpă colectivă în legătură cu copii minori ai ocupanților abuzivi, care nu au capacitate de exercițiu). Ca urmare, **Colegiul director constată că faptele sesizate reprezintă fapte de discriminare, testul justificării obiective** (scop legitim, metodele adecvate, necesare și proporționale de atingere a scopului) **dezvăluind dezavantajarea persoanelor de etnie romă la obținerea unei locuințe sociale și îngrădirea dreptului la locuire, prin instituirea unei excluderi permanente.**

90. Prin raportare la datele statistice, studiile și rapoartele internaționale cu privire la situația romilor din România dar și din Europa, Colegiul director respinge ca nefondate susținerile părții reclamate potrivit cărora persoanele de etnie romă fără adăpost au posibilitatea de a se adresa centrelor speciale de protecție înființate în acest scop, respectivele centre fiind fără îndoială insuficiente pentru a asigura într-un mod efectiv nevoile cu care se confruntă membrii comunității rome în materie de locuințe, uneori fiind chiar și neadecvate pentru familiile cu copii.

91. Colegiul director constată că acordarea de locuințe sociale de către autoritatea publică locală intră în sfera serviciilor publice administrative și că dezavantajarea persoanelor de etnie romă la repartizarea locuințelor sociale reprezintă refuz de a închiria un imobil cu destinație de locuință și refuz de a acorda drepturi și facilități, fiind astfel incidente prevederile art. 10 lit. a) și h) din O.G. nr. 137/2000 (prin practica sa, Colegiul director arătând în mod repetat că termenul de „refuz” trebuie interpretat larg, în sensul în care nu doar refuzul explicit trebuie sancționat, ci și cel tacit, de a nu modifica hotărârile de consiliu local care conțin prevederi discriminatorii).

92. Colegiul director aplică sancțiunea *Avertismentului* Municipiului Baia Mare, reprezentată prin primar, din următoarele rațiuni:

- discriminarea constatată este indirectă;

- discriminarea a fost produsă asupra unor grupuri de persoane vulnerabile, a persoanelor aparținând unei categorii sociale defavorizate, indirect a persoanelor aparținând minorității rome;
- discriminarea provine de la o autoritate publică locală care are obligația respectării drepturilor omului;
- potrivit Legii nr. 215/2001, art. 61 alin. 2, prima obligație a primarului este de a asigura respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

93. Pentru remedierea situației, Colegiul director recomandă inițierea revizuirii *Hotărârii Consiliului Local nr. 434/2015 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1, 2 și 3 la Hotărârea nr. 150/2013* prin includerea - în cadrul criteriului de eligibilitate menționat în Anexa 1, lit. A, alin. 3, precum și în cadrul criteriului de excludere de la lit. B pct. 3 - a unei perioade determinate în care ocupanții abuzivi și rudele de gradul I ai acestora sunt excluși de la accesul la locuințele sociale, cu distincția, în privința persoanelor fizice minore, a momentului de la care se dobândește capacitatea deplină de exerciciu, conform legislației în vigoare.

94. Colegiul director obligă reclamații să posteze un rezumat al prezentei hotărâri pe propria pagină de internet.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se admite excepția necompetenței materiale a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării privind înlăturarea consecințelor faptelor de discriminare, invocată din oficiu, în temeiul prevederilor art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008;

2. Se respinge excepția tardivității introducerii petiției, invocată de către partea reclamată;

3. **Faptele sesizate constituie fapte de discriminare, conform art. 2 alin. (3), art. 2 alin. (6) și art. 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;

4. Sancționează partea reclamată cu sancțiunea contravențională a Avertismentului, potrivit art. 2 alin. (11) și art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, coroborat cu art. 7 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

5. Obligă partea reclamată să publice un rezumat al hotărârii CNCD pe site-ul propriu;

6. Recomandă părții reclamate să inițieze revizuirea Hotărârii Consiliului Local nr. 434/2015 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1, 2 și 3 la Hotărârea nr. 150/2013 prin completarea punctului 3 din Anexa 1, cap. I, lit. A și lit. B;

7. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 16.02.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru (online), GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru (online)

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Redactată și motivată C.O./S.M.D.

Data redactării: 10.10.2022

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executor